

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра терапії, реабілітації та морфології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи психофармакології»

Освітня програма «ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА»

за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта»

спеціалізацією 016.01 Логопедія

Магістерський рівень

Галузь знань 01 «Освіта / Педагогіка»

Затверджено на засіданні кафедри терапії, реабілітації та морфології
Протокол № від “ 4 ” вересня 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Основи психофармакології
Освітня програма	«Інклюзивна освіта»
Спеціалізація (за наявності)	016.01 Логопедія
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Галузь знань	01 «Освіта/Педагогіка»
Освітній рівень	магістр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	1/1
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 6 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни
<p>Мета: сформувати у студентів розуміння механізмів дії, основних і побічних ефектів лікарських засобів, що впливають на психічну діяльність людини; донести поняття про токсичні властивості ліків з групи психотропних засобів, а також пояснити можливі прояви їх застосування у дітей.</p> <p>Цілі вивчення дисципліни: – засвоєння теоретичного матеріалу програми дисципліни; – оволодіння практичними навичками, передбаченими програмою;</p> <ul style="list-style-type: none">– вивчення загальних характеристик основних груп психотропних препаратів;- набуття навичок щодо своєчасного розпізнавання небажаних проявів впливу фармакологічних засобів, що впливають на центральну нервову систему.
Компетентності
<p>Магістр спеціальної освіти, логопед повинен мати:</p> <p>ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК-3. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово</p> <p>ЗК-5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>СК-1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.</p> <p>СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).</p> <p>СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.</p> <p>СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.</p>

- СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
- СК-6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.
- СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

Програмні результати навчання

- РН 1. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.
- РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.
- РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.
- РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.
- РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.
- РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.
- РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.
- РН 9. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері спеціальної та інклюзивної освіти.
- РН 10. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.
- РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

3. Структура дисципліни

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Психофармакологія, як розділ фармакології лікарських засобів, що впливають на центральну нервову систему людини. Анатомічні і фізіологічні	Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань: Визначення термінів та понять у фармакології та психофармакології. Шляхи і способи введення ліків у	<ul style="list-style-type: none"> • Тести вхідного рівня знань, • Тести вихідного рівня знань, • Контрольні запитання, • Завдання для індивідуальної роботи,

	<p>характеристики ЦНС. Основні групи психотропних препаратів. Особливості застосування психотропних лікарських засобів у дитячому віці.</p>	<p>організм, їх вплив на швидкість і силу ефекту. Види дії ЛЗ. Анатомічні та фізіологічні характеристики центральної нервової системи людини: основні «точки прикладання» лікарських засобів. Особливості функціонування ЦНС у дітей. Лікарські засоби, що впливають на ЦНС. Основні групи психотропних препаратів: загальна характеристика і правила застосування у медичній практиці. Класифікація. Взаємодія ліків.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Завдання для самостійної роботи
2.	<p>Лікарські засоби, що мають стимулюючий вплив на ЦНС: фармакологічні групи, показання до призначення, основні представники, можливі механізми дії, бажані і побічні ефекти.</p>	<p>Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань:</p> <p>Психотропні засоби зі стимулюючим впливом на ЦНС: антидепресанти, ноотропи, нормотиміки. Основні препарати, що застосовуються у педіатричній практиці, лікувальні та побічні ефекти.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Тести вхідного рівня знань, Тести вихідного рівня знань, Контрольні запитання, завдання для індивідуальної роботи, Завдання для самостійної роботи
3.	<p>Психостимулятори. Адаптогени.</p>	<p>Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань:</p> <p>Психостимулятори: препарати, ефекти, показання до застосування. Кокаїн, амфетаміни, алкоголь. Вплив на дитячий організм. Віддалені ефекти. Адаптогени.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Тести вхідного рівня знань, Тести вихідного рівня знань, Контрольні запитання, завдання для індивідуальної роботи, Завдання для самостійної роботи
4.	<p>Психотропні засоби з пригнічувальним впливом на ЦНС: основні фармакологічні групи та їх представники, механізми дії, показання до призначення, бажані і побічні ефекти.</p>	<p>Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань:</p> <p>1. Препарати з пригнічувальним впливом: антипсихотичні, транквілізатори, седативні (заспокійливі). Основні і</p>	<ul style="list-style-type: none"> Тести вхідного рівня знань, Тести вихідного рівня знань, Контрольні запитання, завдання для індивідуальної роботи, Завдання для самостійної роботи

		побічні ефекти. Застосування у дитячому віці.	
5.	Протисудомні (протиепілептичні) засоби. Наркотичні препарати. Ознаки залежності та передозування.	Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань: Протисудомні (протиепілептичні) препарати. Ефекти, можлива побічна дія. Наркотичні лікарські засоби (опіюди). Канабіноїди. Лікувальні та небажані ефекти. Ознаки залежності та передозування.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести вхідного рівня знань, • Тести вихідного рівня знань, • Контрольні запитання, • завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Практичне заняття	50
Самостійна робота	20
Знання термінів	30
Екзамен	-
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Модуль 1				
Навчальна (аудиторна робота)				
Змістовий модуль 1				
Робота на парах	Оцінка за самостійну роботу	Оцінка за знання термінології	Екзамен	Разом
50	20	30	-	100
<p>Оцінювання відповідей студентів на семінарських заняттях відбувається за 100 бальною шкалою.</p> <p>Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів за роботу на парах (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,5, максимально – 50 балів), отриманих балів за самостійну роботу (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,2, відповідно максимальний бал за самостійну роботу може скласти 20 балів), оцінки за знання термінології (чи практичних навичок) (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,3, відповідно максимальний бал може скласти 30 балів). Відповідно, по завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих оцінок у підсумку може скласти 100 балів.</p> <p>Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:</p> <p>1. Створення і демонстрація мультимедійної презентації на занятті: 60 балів – презентація з граматичними та стилістичними помилками, усний супровід – читання з листка або прозірок, без практичних прикладів, без ілюстрацій, без власних пояснень, без відповідей на питання слухачів (поверхнєве володіння матеріалом).</p>				

70 балів - презентація з незначними граматичними та стилістичними помилками, усний супровід – читання з листка або прозірок, без практичних прикладів, з ілюстраціями, без власних пояснень, з частковими відповідями на питання.

80 балів - презентація без граматичних та стилістичних помилок, усний супровід – читання з листка або прозірок, з практичними прикладами, з ілюстраціями, без власних пояснень, з можливістю відповісти на окремі питання стосовно теми презентації.

90 балів - презентація без граматичних та стилістичних помилок, усний супровід – читання з листка або прозірок, з практичними прикладами, з ілюстраціями, з власними поясненнями, з можливістю відповісти на всі питання стосовно теми презентації.

100 балів - презентація без граматичних та стилістичних помилок, усний супровід – вільне володіння текстом, з практичними прикладами, з ілюстраціями, з власними поясненнями, з можливістю відповісти на всі поставлені питання, знання використаної термінології.

2. Усні відповіді на питання, що винесені на заняття, у тому числі – питання для завдань для самостійної роботи, участь у обговоренні мультимедійних презентацій інших студентів:

90-100 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.

70-89 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.

50-69 балів – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.

Менше 50 балів – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми), лабораторне обладнання, таблиці, муляжі та інше
Література:	
Основна: <ol style="list-style-type: none">1. Основи фармакології з рецептурою : підручник для вищ. мед. закладів освіти 1-2 рівнів акредитації / М. П. Скакун, К. А. Посохова ; МОЗУ, ДВНЗ "Тернопільський ДМУ ім. І. Я. Горбачевського". – 3-тє вид., без змін. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2019. – 608 с.2. Посібник з клінічної психофармакології для психотерапевтів / Джон Д. Престон, Джон Х. О'Ніл, Мері К. Талага, та ін. В-во Науковий Світ. 2023.3. Анатомія, фізіологія, еволюція нервової системи/ І. Маруненко, Є. Неведомська, Г. Волковська.- В-во : Центр учбової літератури. – 2021.-184 с.4. Анатомія і еволюція центральної нервової системи: навч. посібник для студентів спеціальності «Психологія»/ Купчак С. В., Грицуляк В. Б., Долинко Н. П., Халло О. Є. -В-во ПНУ ім В.Стефаніка. 2019. - 141 с.	
Додаткова: <ol style="list-style-type: none">1. Heal, D. J.; Smith, S. L.; Belouin, S. J.; Henningfield, J. E. (15 вересня 2023). Psychedelics: Threshold of a Therapeutic Revolution. <i>Neuropharmacology</i>. 236 P. 2023.2. Breakthrough Therapy. U.S. Food and Drug Administration. 3 November 2018.	

3. Marks M, Cohen IG (October 2021). Psychedelic therapy: a roadmap for wider acceptance and utilization. *Nature Medicine* **27** (10): 1669–1671. PMID. doi:10.1038/s41591-021-01530-3.
4. Haridy, Rich. Australia to prescribe MDMA and psilocybin for PTSD and depression in world first. *Nature* (англ.). doi:10.1038/d41586-023-02093-8. Процитовано 2 липня 2023.
5. The Trials and Tribulations of Psychedelic Research. *Microdose*. 22 квітня 2022.
6. Olson, David E (2018-01). *Psychoplastogens: A Promising Class of Plasticity-Promoting Neurotherapeutics*. *Journal of Experimental Neuroscience* (англ.)

Інформаційні ресурси інтернет:

1. Освітній портал „Веспо” [Електронний ресурс]. –: www.vespo.com.ua.
2. Стивен М. Стал. Основи психофармакології. Електронна книга. Режим доступу: <https://flibusta.club/b/588611/read>

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра терапії, реабілітації та морфології м.Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 каб. 103 тел. +38(0342) 59-61-47
Викладач	Шеремета Лідія Миколаївна, доктор медичних наук, професор
Контактна інформація викладача	+380962796742 lidia.sheremeta@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни.

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. ➤ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”. <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: tps://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
--------------------------	---

Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» (див. стор. 4.). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» – стор. 4-5. Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Додаткові бали	Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також за рішенням кафедри професійної освіти та інноваційних технологій студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» – стор. 3.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019)» - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/

Викладач: проф. Шеремета Л.М.